

Stichting en vereniging

Nederweert kent van oudsher een grote gemeenschapszin. In 2012 zijn er in de gemeente (volgens gegevens van de Kamer van Koophandel) maar liefst 168 stichtingen en 101 verenigingen. Voorbeelden van zeer oude organisaties zijn schutterijen als St. Lucie en St. Barbara (en hun voorgangers) wier oorsprong in de late middeleeuwen ligt. Ook sommige andere organisaties kunnen bogen op een eeuwenlange geschiedenis.

De oudste nog bestaande stichting in Nederweert is de *“Beurzenstichting Reijnier Stappers”*. Deze, onder beheer en toezicht van het kerkbestuur van de St. Lambertusparochie staande stichting, werd opgericht door Reijnier Stappers. Hij was geboren in Nederweert en maakte in 1570 als pastoor van Bunde zijn testament. Hij vermaakte aan de kerk van Nederweert een perceel grond aan de Bredeweg, genaamd *“den Overwijck”*. Met de pachtinkomsten daarvan, aangevuld met rente-inkomsten van het vermogen van Stappers, konden jongemannen (géén vrouwen) een *“grammatica studie”* volgen (tegenwoordig zouden we het voortgezet onderwijs noemen). Een tweede beurs, groot 42 gulden en een mud rogge jaarlijks, was bedoeld voor jongemannen die een universitaire studie in bijvoorbeeld Leuven, Keulen of Parijs wilden volgen. De beurzen waren uitdrukkelijk voorbehouden aan familieleden van de stichter en hun afstammelingen. In de loop van de eeuwen ontstond zo een grote schare aan achterneven en aangetrouwde families, waarvan velen tot in de huidige tijd aanspraak hebben gemaakt op de beurs. Dat leidde niet zelden tot conflicten.

De kerkmeesters vormden het bestuur. In 1981 verkocht het kerkbestuur het onderpand van de stichting voor 170.000 gulden ten behoeve van het uitbreidingsplan Bredeweg. Het gemeentebestuur drong aan op het opheffen van de stichting omdat de opbrengsten niet meer marktconform waren. Het kerkbestuur wenste echter de eeuwenoude traditie te handhaven en schoeide de statuten van de stichting in 2000 op modernere leest. Met de (bescheiden) rente-inkomsten van de verkoop van de grond aan de Bredeweg worden heden ten dage priesterstudenten en studenten kerkgeschiedenis gesubsidieerd, dit geldt ook voor meisjes. De stichting is inmiddels 442 jaar oud.



Tegenover het wegkruis aan de Bredeweg lag het land van de beurzenstichting Reijnier Stappers. De straatnaam “Beurseland” herinnert daar nog aan. Foto Jos. Kirkels, archief SGN.

Een andere organisatie spant qua ouderdom echter de kroon. Dat is de in 1404 opgerichte vereniging van de *“Broederschap en zusterschap van Onze Lieve Vrouw”*. De vereniging bestreek zowel Weert als Nederweert, gemeenten die toen nog niet volledig gesepareerd waren. Uit het oprichtingsjaar 1404 is een ledenlijst bewaard gebleven met namen als *‘Ghijel van Rosvelt’*, *‘Elisabet van Krijel’* en *‘Katrijn vander Lijnden van Nederweert’*. De leden verzorgden de diensten tijdens de kerkelijke feestdagen van Onze Lieve Vrouwe. Uitvaarten van broederschapsliden werden door de vereniging met veel ceremonieel omgeven. In de zestiende eeuw werd de Nederweertse tak van de organisatie verzelfstandigd. Het Weerter deel van de vereniging werd in 1996 nieuwe leven ingeblazen. In het bestuur zijn ook enkele Nederweertenaren vertegenwoordigd. In de zomer van 2012 luisterde de broederschap de onthulling van het nieuwe kruis aan de Burg. Vullersstraat op. Afgezien van enkele onderbrekingen heeft deze vereniging een leeftijd van meer dan zeshonderd jaar.

Alfons Bruekers